

ካብ ብር ናቕፋ ይኸብር፡ ጉሳዕ ድሌት የወሃት፡

አብዛ ማዕርነታዊ ናብራ ዝረሓቓ፡ ሓደ ካብቲ ካልእ ተማሂሩ ተመራሚሩ ብፍልጠቱን ጉልበቱን ድዩ፡ ምሥጹ ዘራፋ ልዕልነቱ ከረጋግጽ ብውድድ ትሕመስ ዘላ ሃለምና፡ ርእሰኻ ዝኸአልካ ዝበለጸካ ኮይንካ ክትርከብ ምድላይ ዝተባባዕ ምብር ዝንቀፍ ዝኸነን ጉዳይ ኣይኮነን። እቲ ዝበለጸካ ኮይንካ ክትርከብ ምድላይ፡ አብ ባይታ ብሕግን ብስራሕን ዘይሰነ እንተኾይኑ ግን፡ አብ እዋኑ ቀልጢፍካ ክንቀፍ፡ ኣይፋል ክበሃል፡ ክእረም ምብር ስቕ ኢልካ ክረእ ኣይግባእን። “ሳእኒኻ ማዕረ እግርኻ” ከም ዝበሃል፡ ድሌትካ ምስ ጭቡጥ ኣተሃላልዋኻን ናይ ምትግባር ዓቕሚኻን ዘይዛመድ እንተኾይኑ፡ ተሓኪምካ ከይትሓዊ ቁስልኻ ብምሕባእ ዕለተ ሞትካ ምቅልጣፍ ምብር፡ ልዕልነት ምርግጋጽ ዝበሃል ክሕሰብ ኣይከኣልን።

ስለምንታይ? ርእሰኻ ምኸአል ወይ ካብ ካልእ በለጽካ ንምርካብ ብኣጉል ሕልማዊ ድሌታት ዘይኮነ፡ ከም ሰብ ኮነ ከም መንግስቲ ኣብኡ ዘበጸሐካ ዝተጸንዐ ዝበለጸ ሓሳብ ወይ ፖሊሲ፣ ካብ ሰብ ዝሰርሖ ዕንቅፋት ነጻ ዝኾነ ዘተኣማመን ሰላም፣ ካብ ኣድልዎ ሓራ ዝኾነ ገዛኢ ሃገራዊ ሕገ-መንግስቲ (ቅዋም)፣ ተሓተትነት ዘለዎ ቅርጻ መንግስቲ፣ ደሞክራሲያዊ ትካላዊ ኣሰራርሓ፣ መሰረታዊ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰል ዜጋታትን ህዝብታትን ዝኸብር ፖለቲካዊ ንቕሓትን ስጦም ውደባን ምህላው ይሓትት። እዚ ኣገዳሲ ረጅሒታት ዚ ኣብዘይተመለሰሉ ማለት፡ ሃገራዊ ሰላም፣ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ሕገ-መንግስቲ (ቅዋም) ተሓተትነት ዘለዎ መንግስቲ፣ ዘሰርሖ ፖሊሲን ኣብ ዘይብሉ ሃዋህው ኮይንካ ርእሰኻ ክትክእል፡ ካብኡ ሓሊፍካ ድማ ካብ ካልኣት ዝበለጸካ ኮይንካ ክትርከብ ምድላይ፡ ብዝነኣሰ ፖለቲካዊ የዋህነት፡ ብዝዓባይ ከኣ ካብ ሕሉፍ ዘይመሃር ከንቱነት ዩ ዘመልክት።

ብባህሪኡ ምስ ሓቀኛ ህዝባውነትን ፖለቲካዊ ስነ-ፍልጠትን ዘይቃዶ፡ ኣተሓሳስባ ናይ ፖለቲካ የወሃት መዝሚዙ ጸቢብ ጉጅላዊ ረብሓኡ ናይ ምርግጋጽ ዕማም ዘለዎ ጸረ-ህዝቢ እንኩሰባዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ብሳላ ድፍኢት ነናቶም ኣጀንዳታት ዘለዎም ግዳማውያን ሓይልታት፡ ምስ ኢትዮጵያ ዘራኸብ ከፊላዊ መስመራት ክኸፈት ተሰማሚዑ። ኣብ ውሽጢ ሓንቲ ሃገር ካብ ሓደ ኣውራጃ ናብቲ ካልእ ኣውራጃ ዝግበር ምንቅስቓስ ዝመስል፡ ዶብ ክልተ ኣስታት 320 ዓመት ኣብ ምትፍናን ዝጸንሐን ዝተዳመደን ልኡላውያን ሃገራት፡ ፍጹም ክጥዱ ዘይብሉ ንግዳዊ ንጥፊታት ይካየድ ከም ዘሎ ንዕዘብ ኣለና። እቲ ዝጸንሐ ምትፍናን ብኸመይ ክሃድእ ክኢሉ፡ ደባትካ ብኸመይ ተኸፊቱ፡ ንግዳዊ ንጥፊታት ብዘይ ዝኾነ ጸጥታውን ንግዳውን ሕቶ ካብን ናብን ብነጻነት ዝካየደሉ ዘሎ ምኸንያት፡ ካብ ህዝብታት ኤርትራ ዝተመስጠረዩ። ስለዚ ከኣ፡ ብሓደ ጉጅለ ዘይኮነ ብሓደ ሰብ ዝግበር ዘሎ ዘይወግዳዊ ስምምዓትን ፈጠርዎ ዘሎ ስግኣትን ልዑልዩ።

እዚ እንኩሰባዊ ስርዓት ነዚ ኩሉ ዘይሕጋውን ዘይወግዳውን ንልኡላውነት ኣብ ሓደጋ ዘውደቐ መንገዲ ክድዓት፡ ኣብ ህዝቢ ፈጠርዎ ዘሎ ስምዒት ንምህሳስን ኤርትራ ብዘባን ሃለምን ተበዲላን ተነጺላን ከም ዝጸንሐት፡ ሳላ ፖለቲካዊ ብልሕን ጽንዓትን ኣመራርሓ ኢሳያስ ንኸሉ ስዒራ ብዓወት ከም ዝተጸንበለትን ጽዑቕ ኅስንሳት የካይድ ኣሎ። ንጽቡቕ ዝዕንቅፍን ዝብርዝን ባህርን ተግባርን ምብር፡ ንካልኣት ዝካፈል ኣብነት ዝኸውን ፖሊሲ ዘይብሉ ክንሱ፡ ዝተኸተልናዩ ፖሊሲ ናይ ሰላም፣ ናይ ልምዓትን ፖሊሲ ምጳኑ፡ ኣብ ርእሰና ክካየድ ዝጸንሐ ዘመተን እገዳን ሳሎቕ ምጳኑን በሪሁ፡ ጸላእትናን ተጸባእትናን ይቕረካ ይሓቱና ኣለው። ሃገራዊ እቶትና ኣብ ዝሓሸ ደረጃ ዕቤት ይርከብ ኣሎ። ሃገራዊ ባጤራና ናቕፋ ካብ ብር ኢትዮጵያ ከቢርሉ ዘሎ ምኸንያት ከኣ መርኣያ ሃገራዊ ቁጠባዊ ዕቤትናዩ።

ኣብ ነጋዶ 100 ባጤራ ኤርትራ ብ200 ብር ኢትዮጵያ ትሸረፍ ዘላ፡ እዚ ካብቲ ብዙሕ ዝዝረበሉ ሃገራዊ ቁጠባዊ ዕቤት ናይ ኢትዮጵያ፡ ናይ ኤርትራ ከም ዝበልጽ መረጋገጺዩ። ሳላ መንግስቲ ዝተኸተሎ ቅኑዕ ፖሊሲን ህዝቢ ምስ መንግስቲ ማይን ጸባን ኮይኑ ዘርኣዩ ምጽማም፡ ጽንዓትን መኸተን ዝተረኸበ ዓወትዩ።

ንዝያዳ አፍራይነትን ሰዓራይነትን ድማ ካብቲ ዝጸናሕናዮ ብዝሓየለ ከይተዛና ክንሰርሕ ኣለና .. ብ03 ኣቢሉ ኩሉ ናይ ምድንጋር ወፍሪ የካይድ ኣሎ። እቲ ወፍሪ ዝጭበጥ ቁም-ነገር የብሉን። ሕጋውነት ኮነ ወግዓውነት የብሉን። መሳኪንዮም ናይ ፖለቲካ፡ ቁጠባ እንዶ የብሎምን። 100 ናቕፋ ስለምንታይ ብ200 ብር ትሸረፍ ኣላ ክመራመሩ ዘይኸእሉ የወሃትዮም ናብ ዝብሎም ወገናት ዘነጸጸረዮ።

ባጢራ ናይ ሃገራት ሓደ ካብቲ ካልእ ክሓሰርን ክኸብርን ዝገብር ናቱ ፍሉይ መዕቀኒታት ኣለዎ። 100 ናቕፋ ብ200 ብር ዝሸረፈሉ ዘላ ምክንያት ግን፡ ቦቲ ዓለም ትምረሓሉ ስነ-ፍልጠታዊ ኣገባብ፡ ሃገራዊ ቁጠባዊ ዕቤት ኤርትራ ካብ ሃገራዊ ቁጠባዊ ዕቤት ኢትዮጵያ ዝሓሸ ስለ ዝኾነ ዘይኮነስ፡ ውጽኢት ናይ ዘይሕጋውን ዘይወግዓውን ስምምዕ ኮይኑ፡ ነጋዶ ከም ቃሕታኦም ዝቆጸጸርዎ ናይ ኮትሮፓንድ መልክዕ ዝሓዘ ንግዳዊ ንጥፈታት ይካየድ ስለ ዘሎዮ። ኣብ መንጎ ክልተ በበይኑ ፖለቲካዊ ኮነ ቁጠባዊ ፖሊሲ ዘለዎን ልኡላውያን ሃገራት ዝገብር ንግዳዊ ንጥፈታት፡ ክልቲኦምን ሃገራት ብዝተሰማማዑ ሳልሳይ ባጢራ (ዶላር)ዮ ክሰላሰል ዝግባእ።

ሎሚ ኣብ ዶባት ኤርትራን ኢትዮጵያን ዝረኣ ዘሎ ንግዳዊ ንጥፈታትን ክብሪ ባጢራን ዘይንቡር ኣካይዳን ዘይንቡር ሚዛንንዮ። ኣብቲ ንግዳዊ ንጥፈታት ተራ ነጋዶ ምበር ተራ መንግስታት ጎሊሁ ይረኣ የለን። እዚ ከምዚ ዓይነት ፍኑው ንግዳዊ ንጥፈታት ንከም እንኩ-ሰባዊ ስርዓት ህግደፍ ዝበሉ ካብ ሕጊ ዝኾብሉሉ ኣብ ጽልእን ኩናት ጥራሕ ዝነበሩ ሓይልታት ምበር ንህዝቢ ዝጠቅም ኣይኮነን። እነሆ ድማ ብተግባር ካብ ቁጠባ ኢትዮጵያ ቁጠባ ኤርትራ ይምዕብል፡ ካብ ብር ናቕፋ ይኸብር ዝብል ናይ ሓሶት ወፍሪ ኣብ ኣእምሮ ግሩሃት ቦታ ረኺቡሱ፡ ናትና ክቡር ናቶም ሕሱር እናተባህለ ይዝረብ ኣሎ።

ብክኢላታት ዕላታዊ ምክትታል እናተገብረሉን ንህዝቢ እናተሓበረን ዝኸይድ ሸርፊ ወጻኢ ኢትዮጵያ 100 ዶላር ኣመሪካ ኣስታት ብ2800 ብር ይሸረፍ ኣሎ። ብቀጢን ወተሃደራዊ ትእዛዝ ተኣሲሩ ዝርከብ ናቕፋ ድማ፡ 100 ዶላር ኣመሪካ 1500 ይሸረፍ ኣሎ። ኣብ ኢትዮጵያ ነጋዶ ይኹኑ ካልእ ሕብረተ-ሰብ ኣብ ባንክ ካብ ዘሎ ሕሳቡ ክንድዚ ኣውጽእ ክንድዚ ኣይተውጽእ ዝብሎ የብሉን። ብዝተቐመጠሉ ሕጋዊ ኣሰራርሓ መሰረት ብዘይስክፍታን ዕንቅፋትዮ ዝዋሳእ። ኣብ ኤርትራ ግን ኣብ ወርሒ ካብ ክንድዚ ንላዕሊ ከይተውጽእ ብወግዓዊ ትእዛዝ ዝተኣሰረዮ። ስለዚ ከኣ ነጋዶ ብርን ናቕፋን ኣብ ሃሃገሮም ብዶላር ዝሸረፈሉ መጠን ኣብ ጸብጸብ ብምእታውዮም ዝጥቀሙ ዘለው። በዚ ዘሎ ጭቡጥ ቁጠባዊ ኩነታት ናቕፋ ካብ ብር ዝኸብረሉ ምክንያት የለን። 100 ናቕፋ ብ200 ብር ንፕሮፖጋድናዊ ምድንጋር ምበር ኣብ ባይታ ማለት ኣብቲ ሸቕጣት ዘይምጻኦ ለውጢ የለን። ስለዚ ካብ ብር ናቕፋ ይኸብር ጉሳዕ ድሌት የወሃትዮ።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 24-12-2018